

NEMZETI UJSÁG.

Alapítá **KULTSAR ISTVÁN** táblabíró, kladja özvegye.

Előfizetheti minden es. kir. postahivatalnál s helyben a szerkesztőségnél. Zöldkert utca 488. szám alatt földszint, a hivatalban.

Tisztán írott czimeket kérünk. Levelek a szerkesztőségnek czimzandók.

Bérmentellen leveleket csak rendes levelezőinktől fogadunk el. Nevaláras nélküli idegen kezeztől hozzánk küldött tudósításokat semmi esetre sem közlendünk.

Előfizetési díj felévre postán és helyben borítékkal 6 forint, boríték nélkül hazhoz küldve öt forint ezüst pénzben.

Megjelenik minden kedden, csütörtökön, pénteken és vasárnap egyegy iv. Lapunk mindennemű hirdteményeket fölvesz.

Egyegy hasáb-sorért apró betűkkel öt ezüst kr. számítottatik.

TARTALOM.

Magyarország és Erdély. Törvényhatósági tudósítások. (Mosonyból (rendk. közgy. a gróf Z. A. által mult gyűlésben elvett s most visszaadott jegyzőkönyv fölötti vitaközvetések). Temesből (közgy. alispáni jelentés a megye állapotáról, gróf Apponyi válasza, német bevándorlások). — Vidéki hírek. (Egerből) — Vegyes újdonságok. — A dunatiszai csatorna tárgyában tartott választmányi ülésben fölolvastott jelentések folytatása.

Külföld. Franciaország. N. Britannia. Olasz-, Svéd- és Norvégország.

Társulatok és intézetek. (Hivatalos hirdtemény s kérelem a vukovári-flumei vasut ügyében Vége.)

Hirdetéseik.

MAGYARORSZÁG ÉS ERDÉLY.

TÖRVÉNYHATÓSÁGI TUDÓSÍTÁSOK.

Mosonyból. Magyar-Ovár. December 5-én. Ismét rendkívüli közgyűlésre jövünk össze nov. 24-én, alkalmat szolgáltatván arra egy k. k. leirat, mellyben a zavarok megvizsgálására, mellyek az october 28-ai közgyűlésen történtek, királyi biztosnak Torkos Mihály ő mlga kinevezése tudtul adatik a megyének; egyszersmind komolyan és szigoruan meghagyatik, hogy komolytanácskozásban folytassák a rendek a zavarok miatt félbenzakasztott mult közgyűlést. Fájdalommal szemléltük e közgyűlés alatt üresen az elnöki széket, mert ő méltósága a főispán, családi viszonyok miatt távol levén a megyétől, első alispánunk meghűtés következtében már több nappal a gyűlés előtt legnagyobb fájdalomra megbetegedvén, orvosai szigorú parancsa következtében nem jöhetett, — másodalispán Nagy István ur pedig régiebben súlyosan betegeskedvén — melly betegsége következtében nov. 30-án meg is halt — a megyei szokás szerint K. L. főjegyző vitte főjegyzői székéről az elnöki díszes hivatalt. — Az elnöki üdvözlés után minekelölte a k. k. leirat fölolvastatnék, gr. Z. A. a mult közgyűlési kezei között levő jegyzőkönyvet visszaadá olyforma kifejezéssel: hogy ő azt megyei documentumnak, hiteles jegyzőkönyvnek el nem ismeri; hogy ő neki vélelőn maradt az kezébe, úgy t. i. hogy ő azt a jegyzőtől elvevén, az elnöknek csak megmutatni akará, hogy nincs végig fölolvastva; hogy ő azt a főjegyzőnek térítvény mellett visszaadni akará, de az el nem fogadá. — A rendek elfogadván a jegyzőkönyvet azon nyilatkozattal: hogy miképen maradt kezénel a jegyzőkönyv, az majd a királyi biztos vizsgálása tárgya leend. — Fölolvastatott a k. k. leirat, mellynek következtében a megyei tisztviselőknak meghagyatik: hogy ő méltóságának a királyi biztosnak segédkezéket mindenben nyujtsanak; szinte a leirat következtében fölolvastatott a mult gyűlési (most benyujtott) jegyzőkönyv, mellynek végeztével Schusich György kanonok ki nyilatkozatá: hogy ez ugyan azon jegyzőkönyv, melly mult gyűlésen elnöki végzés következtében meghitelesítve volt azon clausulaig, mellyben a köröztetés vagyon, *) mi kihagyatandó; mire az aljegyző megjegyzé, hogy ő azt még kitörölmi nem tudván a jegyzőkönyv elvete miatt, és azért a mult gyűlés elosztatása körül törtétekről új jegyzőkönyvet készített, mit föl is olvasott. — Az ellenzék tagadá, hogy a jegyzőkönyv mult gyűlésen hitelesítve volt, és a vámuigy sérelemképeni köröztetését, ha megnyugtató válasz nem érkeznék, újra a discussio terére hozta, és bár gr. E. K. a hosszú vitaközvetésnek véget vetendő, kérte ellenzék elybarátait: álljanak el ezen kívánatuktól, az időt hiába ne halasszák, hiszen láthatják, hogy kisebbségben vagy-

nak, majd megtoendi a köröztetést más megye (Pest); de az ellenzék győri uraknak szólási viszketegejük levén, oly könnyen nem álltak el a szólástól. A conservatívek a többség akarát kimondó elnöki végzés által még mult gyűlésen viták hitelesítetnek a köröztetési záradék-kimaradásig a kérdéses jegyzőkönyvet, mi is nagy többséggel végzésbe ment. Fátvölt vonok L. S. győri ügyvédnek a papság elleni kikelésére, ki a papságot vádolá, hogy köteleességét nem teljesíti az által, hogy a gyűlésekre eljön; hogy a papságban a törvénytelenység igéje megtestesült; hogy minden törvénytelensegot mindig a kormány s a papság követé el sat. mert megfelelt neki Sch. Gy. kanonok, ki megmutatá: milly rosz politikuzok az ellenzékiek, hogy mindig gorombáskodnak a papsággal; mert nem hogy győri nére ez által a papság száma a gyűlésteremben, hanem örömmel szemléli, hogy szaporodik; és hogy nem is mondhatja jó papnak azt, ki, ha kötelesege engedé, ellenszegulendő a veszedelmes elveknak, a gyűlésekben meg nem jelenik; egyebiránt ő csak okra okokkal felelni akarván, nem méltatja L. S. kitöréseit feleletre, melly gorombaságok csak argumentum desperatae causae. — Mondom ezen L. S. tetteire fátvölt akarok vetni, mivel már megszoktuk tőle az illy beszédeket; de hogy gr. E. K., kitől jogosan, mind magas állásánál, mind nevelésénél fogva nem vártuk, hogy olly anecdotát beszéljen el; ez már szomorító; ugyan is egy lelkész a vizhangról egy szép hasonlatosságot fölhozván, az említett gróf szinte a vizhangról feleletképen egy anecdotát beszélt, t. i. hogy Rajna partján egy vizhang vagyon, és oda kimenvén az oberweseli polgármester, a vizhangot megkisértendő, mondá: Ich bin der Bürgermeister von Oberwesel, és a vizhang felelt: „Gef“, és ezen anecdota az ellenzékiek között dívatba jött, annyira: hogy még másnap is P. L. győri ügyvéd, Z. A. esküdt szerény de tudományos előadására evvel felelt. De roményljük, — hogy a nemes gróf ezen hovében elbeszélt anecdota elmondását talán maga is már rosszalja. — A hitelesítési tárgy befejezetvén, egy választmány küldetett ő méltóságához a királyi biztoshoz, melly ötöt végzésünkről tudósítaná. — Másnap az előtte való napi jegyzőkönyv meghitelesítetett; első vita volt, hogy az ellenzék kíváná a jegyzőkönyvi expositióba betétni gr. Z. A. mondott szavait a mult gyűlési jegyzőkönyv átadásánál; mi engedünk azon hozzáadással: hogy tő tessék hozzá „mint ő mondá“ hovesebb vitára adott alkalmat ezen szócška „is“, a jegyzőkönyvben illyformán állván a mult gyűlési jegyzőkönyvről „ez uttal is meghitelesítetnek“ sat. az ellenzék minden módon ezen „is“ szócška kihagyását sürgette azon kijelentéssel: hogy mindont ennek kivivására elkövetend, minthogy mint Gy. D. győri ügyész mondá: ez által, hogy a mult gyűlési jegyzőkönyvet akkor „is“ már hitelesítetnek mondjuk, pálcát törünk gr. Z. A. fölött, mert akkor az elrablási bünt fölötte kimondjuk, és a rendek a gyűléséig helyegét süik önmagukra, hogy nem akadályozták, hogy tüstént be nem fogatták. De nem sikerült az együltartó conservatív párt jogos és igazságos kívánata fölött diadalmaskodni az ellenzék declamationak; a conservatívek megmutatván, hogy elnökileg kimondva volt tegnap, miszerint a kérdéses jegyzőkönyv mult közgyűlésen hitelesítve volt addig, meddig fölolvastatott, az „is“ szócskának meghagyását sürgették, reá állván arra, hogy senki se neveztesse meg a jegyzőkönyvben mint a zavarok okozója, mellyek miatt a köröztetést magában foglaló záradék ki nem törölthetett; mi végzésbe is ment. Ezután a terjedelmes fölírás főjegyző ur által fölolvastatott, melly minden vitaközvetés nélkül helybenhagyatott. Némelly kisebb fontosságú tárgyakat még elvégezvén, a gyűlés eloszlott.

Most már ő méltósága a királyi biztos szorgal-

matosan működik az october 28-ai közgyűlés alkalmával elkövetett botrányok okozói kitudásában. Meglátandjuk, ki a hibás?

Temesből. November 25-ki közgyűlésünk báró Ambrózy Lajos főispáni helyettesünk elnökléte alatt tartatván, legelőször is megköszöné ő mlga a rendek azon figyelmét, mikép róla távollétében is megemlékeztek, s a nádor ő fensége üdvözlésére föl küldött választmány vezérletére ötöt kérték föl, — és sajnálkozását jelenté ki azon ok fölött, melly miatt a tisztelkedés elmaradt; de egyszersmind örömeztelmeit fejté ki hazánk ama szerencsejő fölött, hogy az isteni gondviselés ő fenségének hazánk dicseő nádorának honunk boldogítására szentelt drága életét tovább is föntartani, s így az egész nemzetnek ő fensége betegeskedéséből származott súlyos aggodalmát megszüntetni méltoztatott, ohajtván: mikép a mindenható ő fenségének drága életét a közjó előmozdítására, s hazánk fölvirágoztatására, mellynek ha valaha, bizonyosan most van szüksége ő fensége mély bölcseségére, s próbált tapasztaltságára, minél hosszabb időre füzni kogyeskedjék. — s a rendek általános éljenzések által kimutaták: hogy ő mlga egyszersmind keblök érzelmeit fejté ki, — s ő fenségéhez fölírast határozta. — Ezután Sz. A. első alispánunk kijelentvén, mikép ugy hiszi, a rendek érzelmet tolmácsolja akkor, midön ő méltóságát, ki egészségére helyreállítása végett tőlünk hosszabb ideig távol volt, s kívánt egészségben tért körünkbe vissza, a rendek nevében örömmel üdvözlé; mit a rendek, kik ő mlgát már a gyűlésbeni belépése alkalmával is kitünő éljenzések közt fogadták, általános helyesléssel vettek. — Bemutatá ezután tisztelt alispánunk ő fenségének országunk dicseő nádorának a megyei rendek költségén megrendelt, s teremünkbe föl függesztett képmassát, s ki jelenté: hogy hazánkban semmi nagyszerű, semmi hasznos nem történt, mi lételet fölge ő fenségének ne köszönhetné, — ha valaki, bizonyosan ő fensége kitünőleg érdemli meg: mikép diszképe, mint mély tisztelötünk tárgya, minden közjóra czélzó küzdölmeink alkalmával közöttünk függjön, szerencsét kívánván a nemzetnek, hogy a mennyei gondviselés ő fensége drága életét tovább is számunkra föntartani kogyeskedett; s a rendek rokon érzelmei sürü éljenzések által nyilvánultak! — a megye állapotáról pedig jelenté első alispánunk: hogy az idej szük termés miatt a szükség beállítását lehetvén tartani, mikép a nép munka által enyhithessen szükségéin, ő a Tisza és Maros szabályozását kezölöknél tudakozódott: valjon kaphat e a nép ottan munkát, és minő fizetésért? megértve pedig ozektól, mikép munka naponkinti 30 pengő kr. fizetésért elegendő van, ezt a megyében kihirdettette, de sikeretlenül, mert a mint hallja, még megyénköl ezen alkalmat senki sem használta; jelenté továbbá: hogy a nm. helyt. tanács is értesülvén az e vidéken támadható szükségről, egy lovas századot megyénköl elrendelt; hogy igen jó volna, ha a Bega csatorna szabályozásáról készült munkátat felsőbb helyeken minél előbb elláttatnék, mikép adózó népünk tavaszra közlelésben kapna munkát; miért is elnök ő méltóságát adózóink érdekében ezen általa, mint kir. biztos által kidolgozott munkátat foganatának sürgetésére föl kérte; hogy Gilád és Vukova helységeinkben a tisztü és urodalmi hatóság ellen mutatkozott ellenszegülés miatt fonyitó törvényszékeket kellett tartani, s Gilád helységben katonaságot is használni, miknek következtében a kellő read helyreállott; hogy nem csak az idej adó-járandóság egészen beszédetett, hanem a tavalyi hátramaradásokból is 11,000 pft lerovatott, mi egyedül a tisztikar buzgó eljárásának eredménye; hogy 241 rab közöl csak 19 van megítéletlen; hogy végül Temesvárt több megyei tagok hozzájárulásával egy társulat alakult, mellynek dicsőetéséjéja Temesvárt Szegeddel vasut által összekapcsolni; e léadá: mit tett ezen társulat eddig is czélja elérésére; s ezen, vidékünk fölvirágoztatására annyira szük-

*) A „Nemz. Ujs.“ 395. számában megjelent oct. 28-ai közgyűlésünkről tudósításomban íram: „hogy gr. Z. E. a fölírás köröztetését indítványozá“; ezt íram, minthogy az említett érdemes gróf ur, érthetlen magyarságu beszédekből — mellyre számos a példa, hogy érthetlen a beszéde — így vevém én — de többen is — ki; de midön mindenki legjobban tudja (?) mit beszélt, és a gróf ur jelen gyűlési nyilatkozatából, ugy szinte a jegyzőkönyv fölolvastatásából azt értém: hogy a sérelemképeni köröztetését, csak ha fölírásunkra megnyugtató válasz nem jöne, indítványozá — mi is a fatalis kihagyott záradékban foglaltatik — ezt mult közgyűlésünkről szóló tudósításomban oda módosítani kérem. Lev.

séges szép reményű intézetet, a rendek pártolásába ajánlá; mit a rendek lelkesedéssel fogadtak! —

Fölvastatott ezután gr. Apponyi György másod-főkancellár ö excjának üdvözlő fölrásunkra tett következő tartalmu lelkes válasza: „T. KK. és RR.! Ö cs. kir. felségo legmagasb kegyelméből magyar kir. udvari másod-kancellár lett kineveztetésem folytán hozzám intézett fölöttö becses üdvözlő levelök, melyet a legbálásb örömmézzel fogadtam, annál mélyebben hatotta át keblemet, minél hűvebb tolmácsát találtam benne azon elveknek, és szent kötelezőségeknél, melyeket nyilvános munkálódásaim és legbuzgóbb igyekezeteim irányul, és czéljaul tűztem ki magamnak. — Valamint azt a t. KK. és RR. melegen érzik, úgy engem is csüggedetlen törekvésrel kellesit azon erős hiedelem, hogy szeretett, s a természetűtől oly gazdagon megáldott honunk a legjobb fejedelem, s a haza polgárainak erőteljes közremunkálása által boldog jövődöt, s tökéletes fölvirulást biztosan reménylhet; és szinte ugy magaménak valom azon szilárd meggyőződés: hogy azon a pályán, melly hazánk előtt nyílik, a biztos haladást csak a kormány gondos de tényleges vezérlése, nem különben azon a t. KK. és RR. által kiemelt haza és kormány közötti őszinte bizodalom föntartása és szilárdítása eszközölheti. — Midőn tehát személyem iránt nyilvánított nagybecsü bizodalomukat édes örömmel s legszivesebb köszönettel fogadom; jelen hivatalos állásomban kétszerte örvendetes, hogy a t. KK. és RR. honunk átalakulását azon az ósvényen tartják legbiztosabban elérhetőnek, mellyet részemről is mindig legüdvösebbnek, s legalkotmányosabbnak vallottam; adja a gondviselés! miszerint a t. KK. és RR.-kel állandóan e téren találkozáva, terhes hivatalos pályám lefolytában buzgó hazafiságukban mindig oly erős támaszt nyerhessék, milly szent fogadásom, hogy legkegyelmesebb királyom, és szeretett honom javáért s dicsőségeért buzgó lelkelettel, alkotmányunkhoz, s főnálló törvényeinkhez hűn ragaszkodni, édes hazám szellemi- és anyagi fejlődését s boldogságát, a törvényes rend föntartását biztosítani, előmozdítani, legtisztább, legbuzgóbb hazafiságból szakadt egyedüli czéлом. Egyéb iránt szíves indulatuk s jóakaratkba ajánlott illendő tisztelettel maradok: a t. KK. és RR.-nek kész kötelező szolgálója, gróf Apponyi György.“ Ezen közlekedéssel fogadott választ, melyekben a rendek örömmel szemlélik önnézeiteket visszatükrözni, a közönséges szertartásos válaszok sorából kiemelendők, s azért egész terjedelmében a közjegyzőkönyvbe igtatandónak rendelék.

Fölvastatott ezután elnök ö mlgának válaszelevele, mellyel Liszt Ferenczet a megye ajánlata folytán megyénk táblabirái koszorujába annál örömeztőbb fűzi, mivel maga is illendőnek látja, hogy a művészeti pályán magát annyira kitüntett férfiú, kit a külföld annyi megkülönböztetésekben részesített, honfítársai által is kitüntessék. — A királyi fiscus némelly megyei ügynökei született Lovász Amalia gróf Zelinszkynöt Keszincz helységo birtokából kivervén, s ez alkalommal vérengzés követettvén el, ezt a megye ö felségének a további hasonló kihágások megakadályoztatása végett előbbi közgyűlésünkből följelentette; ennek folytában a n. m. k. h.ótanács véleményes jelentést kíván a megyétől; midőn a tisztelt kormányhatóság intézvénye fölolvastatnék, örömmel hallottuk főispáni helyettesünktől, mikép noha főispáni esküje szerint is ohajlja: hogy a kir. kincstár jövedelmeiből semmi, mi törvényesen oda tartozik, el ne vonassék, sem ö felségo szándéka nem lehet, sem a jó renddel meg nem egyeztethető: fegyveres megtámadások által akarni a kincstári jövedelmeket szaporítani; — a rendek tisztelt elnökének a közbátorság föntartására czélzó jelen erélyes föllépését köztetszessel fogadták, s ezen tárgynak a vizsgálati iratok kiegészítésével összekötött további nyomozását már előbb kiküldött választmányukra bizták.

Vasmegyének a német szállítmányok ellen intézett körlevele kerülvén szönyegre, ezt az ellenzék kisebb része pártolta, nagyobb része pedig a centrummal együtt nem látván oly kitünő aggodalomra okot, azt egyszerűen tudomásul vétetni kíváná, a conservatív többség pedig a körlevél nem pártolását kimondá, s ezt Vasmegyének megiradni rendelé, mellyet Lukács Ignác jels főjegyzőnk tevő föl. Végzése e tekintetben következő tartalmu: „Megütköztek a megyei KK. és RR. mindenok

előtt azon megvető, s a szomszéd nemzetek iránt méltólag viseltetni kellő figyelemmel s kimólttel merőben ellenkező hangulaton, melly ezen fölszólító levél egész tartalmán a német népfaj irányában átszövődik; megütköztek pedig annyival is inkább, mert valamint buzgón ohajlják, hogy a magyar nemzet külföldön, s jelesen a szomszéd nemzetiségek által tiszteltetvén, iránta nem csak testületek, de egyesek is kellő figyelemmel viseltessenek: úgy viszont a kölcsönösség elvénél fogva köteleseknek érzik magukat, a szomszéd s jelesen német népfaj iránt is kellő tisztelettel s figyelemmel viseltetni, már csak azért is, mert azon népfaj a magyarnak Vasvármegyéjéhez hasonló idegenkedősét, sőt megvetését épen nem érdemlette meg. Minnek előrebocsátása után a fölszólítás lényegére térve: a megyei KK. és RR. az annak útján és módján eszközözendő német bevándorlásokat s letelepítéseket akár statusgazdászati, akár nemzetiségi tekintetből nem hogy ártalmasoknak, s így akadályozandóknak, sőt kívánandóknak s e szerint minden módon elősegítendőknél tartják czélra vezető politikának; — nem statusgazdászati szempontból; mert az ország a pusztáknak benépesítését országgyűléstől országgyűlésre, s méltán sürgötven, továbbá a Tisza s más folyók tervezetben levő szabályozása által roppant mennyiségre fölszaporodandó puszták területeinek kellő műveltetése a benépesítést s így a magyar honi lakosok amugyis kevés számának szaporittatását mindinkább és sürgötöbben igényelendvön; úgy szinté az ipar és kereskedés nagyobb kifejlődése, gyáraknak tervezett föllállítása, vasutaknak építése, s más közhasznu vállalatoknak létesítése mindig több s több munkás kezeket kívánandván meg, igen természetes, hogy statusgazdászati szempontból nagyobb szerű bevándorlásokat eszközölni az ország elkerülhetetlen szükségéhez tartozik; miután pedig Magyarország fáját tekintve, egész világtól elszigetelt s magában álló helyzetében tudajdon fájából magát kívánt mennyiségre föl nem szaporithatja, e nemű szükségét kétségkívül máshonnan kelletik pótolnia; tehetné é pedig ezt bár honnan is jobban, czélszerűbben, s minden tekintetben biztosabban, mint a szomszéd német tartományokból? miután az eddigi tapasztaláson okulva, méltán elmondhatni: hogy a német népfajnak hazánkban bevándorlása eddig nem hogy káros, veszélyes, s e szerint megvetendő; hanem inkább minden tekintetben áldás- s hasznoteljes volt; s figyelmező ezen tartomány történetére: minden tartozkodás nélkül kimondhatni vélik a KK. és RR., hogy midőn az ugynevezett Bánság a töröknek nyomaszító járma alul kimentetett, az uralkodók atyai gondoskodásából származott német népfajú megszállások után keletkeztek csak a legszebb faluk, sőt népes városok, ezek terjesztették s kedveltették meg másokkal is az annyira hasznos, s e tartomány nevezetességéhez tartozó földmívelést s ipart, ezek tartották és tartják főleg most is főn a kereskedés jelenlegi virágzását, végre ezek idézték elő főleg azon jólétet, mellynek élvezetében képes most ezen tartomány azon erőt kifejteni, melly nélkül a leghasznosb, s már csakugyan tervezetben levő vállalatok sikeresítésére képtelen lenné; de különben is a német-ajku népnek belső jellemére nézve kétségen kívül elmondhatni: hogy a németfajú itteni lakosság képviselői leginkább a valóságosságot, ipart, s erkölcsiséget, mint olyan kelleket, mellyek nélkül ország, nagy, boldog, virágzó nem lehet, ennek bizonyosságát tanusítván a bünyítő törvényszékeknek jegyzőkönyve is, mellyeknek áttekintéséből kitünik: hogy az erkölcsiség pályájáról leért szerencsétlenek százai között alig találhatik 5—6 német-ajku lakos, s csak is egyedül kisebb vótségekért voltak kénytelenek a törvény szigorúságát tapasztalni. — Statusgazdászati szempontból tehát kívánatos, eddigi tapasztalás szerint pedig hasznos levén a német népfajnak az országban letelepedése; — nem lehet az káros a rendeknek ismét tapasztalásból merített véleménye szerint nemzetiségi tekintetből sem; mert valamint eddig nem föltételeztetett a magyar nemzetiség a lakosok fájától, különben e szép honban, tekintve lakosainak különbéleségére, magyar nemzetiségről már álmodni sem lehetne; valamint továbbá a nemzetiséget az eddigi bevándorlások halomra dönteni nem voltak képesek, de nem is czélzóak: úgy ezen csapástól jövődöre nézve sem lehet okadatatosan tartani; mert nem hogy a magyaroknak a nemzetiséget előlni, s imigy azon ország ellen, mellynek jótéteményeiben részesültek, hálátlanok lenni törekedtek volna; hanem inkább a magyar nem-

zetiséghez hozzásimulni, a magyaroknak szokásait követni, s kiejtésre nehéz nyelvünket megtanulni dicséretesen igyekeztek, s igyekeznek jelenleg is, különben pedig magokat mint jámbor szelid magaviseletű, hű és szorgalmatos jobbágyok mások fölött mindenkor megkülönböztették! — Végre szomszéd Erdélyhonban közelébb történt ns Vas megye által boszankodásának alapjául fölidézett bevándorlások e hazára nézve annál kevesebbé szülhetnek aggodalmat, mert midőn ott azok bizonyos kiváltságolt állásba helyezkedve, netalán a magyar nemzetiséget ellenségesen megtámadni, vagy épen veszedelmeztenni lennének képesek; akkoron itten a többi jobbágyokhoz hasonlóan a nemzetiség ellenében eredményesen föllépni, egyáltalában nem képesek; de magára Erdélyorazágra nézve keletkezett e részbeni aggodalom is megszüntetett immár köztudomásra levő azon kormányi intézkedés által, melly szerint a további vándorlásnak azontájra leendő folytatása eltilatott. — Az előbocsátottakhoz képest a megyei rendek a német colonisationak a közigazdászatra nézve legjobb sikerét tapasztalván, s e szerint azt ezantulra is kívánatosnak lenni vélvén, nemzetiségünket pedig ettől sem nem föltételezvé, sem nem feltvén, Vas megyének nézeteit egyáltalában nem oszthatják, s e fölül ezen határozat közlésével tudosittatni rendelék. (Vége következik.)

Csiki Emanuel.

VIDÉKI HIREK.

Egerből. December Skán ritka ünnepélyro viradtunk. A nemzeti képtár egyik dicsőtője, képezdék s iskolák alapítója, sziklakon tört utvonalak létrehozója, a vihar edzette — lélek, tudomány, és érdemekben nagy Pyrker egri érsek (kinék nem rég holt hírét olvastuk) mint buzgó hazafi, a hazának él; ma mint sást önrakta fészékében, a művészet egyik romekében, az önalkotta székes-egyház főoltáránál dicsőítve látjuk őt, az érsekek között első — ötven éves papságának háláldozatát bemutatni az Urnak.

„Öröm mosolyg az arcokon
Az áldozat felett,
A szíveken kéj zajlik át
S föllengő tisztelet.

Az ünnepély varázsa itt
Elfogja a kebelt,
Hol a magasztos honszorelm
Oly fényes trónt emelt.“

A templom telve magas vendégekkel, kiknek egy része távolról érkezett látni a napot, az öröm napját, mellyet az Ur alkotott, s kincseket hoztak magokkal, a szívnek kincseit, a szeretetet, mellyet az ünnepély hőse érdemelt. Bartakovics, Bómer, Ocskay, Barkóczy, Fogarasy püspökök kísérete — nem csak — hanem fiai a szegények, s mindnyájunk szeretele vezette őt az oltárhoz, hol miután Lévy Sándor kanonok urnak a nagy férfiú nagy tettein alapult, s ügyesen szerkezett, s hálás érzettel kiöntött szónoklatát a megindultnak könyvei jutalmazták: az ötvenéves pap — ötvenhárom nyarat látott házaspárt részesített az aranyenyegző örömeiben. Neki, a dicsőítetnek, a megyebeli papság mint kegyes főpásztorának; a vármegyei hatóság mint tisztelt főispánjának; a város, és katonai kar mint jótévőjének; a székek min művészet pártolójának fizették le a tisztelet, hála és szeretet adóját. Az egésztest diszes lakoma követte az érseki lakban, s minden kanonok uraknál, mellyeket legizletesebben fűszerezett az érkezettek iránti baráti szív, — este nagyszerű művészi kivilágítás a csillagász-toronyban s több helyeken, melly midőn a városra nagy fényt árasztana, a több ezer lámpák lobogása s mozsarak sürű durrogása között közös érzéseteli hang emelkedett az ég felé: Éljen sokáig a nagy érsek körünkben, a haza, egyház s emberiség javára!

Hogyaljai.

Vegyes ujdomságok.

(Városlődön) folyó évi october 28dikán véletlenül kiöltött tűzveszély következtében tizenhat jobbágy ház s tizenhárom pajta égett le. A számkozásra méltó szerencsétlenek sorsát az illy esetekben kitünőleg nagylelkű földes uraság mélt. és föt. vásónkői gróf Zichy Domonkos megyés-püspök ur oly annyira sietett részvételtjesen enyhíteni; miszerint magas kegyéből a kárvallottak részére 1000 vft, 130 pozs. mérő rozs, elegendő épületi anyag és szalma-fedéshez kellő zsúp-mennyiség azonnal kiszolgáltván, a pusztulásnak már kevés nyomai látszanak. (Fogarasy Mihály) scutari czimzetes püspök és nagyvárad latin szertartásu kanonok ö mlsága a

györgyó-szent-miklósi plébániát (Erdélyben) egy szép, ritka kőszületű és mintegy 5000 vftba került egyházi díszöltözettel, a székely atyafiak által meghatározott öröm- és halányilváníások közt fogadottal, volt kegyes megajándékozni.

(Schrott József) belgrádi felsz. püspök, a zágrábi székesegyház nagyprépositja, s auranai pörjöl ő mlsága legújabbán 10,000 vftot alapított azon igen jótékony szándékból, hogy ezen tőkének évenkénti kamata egy lányának tökéletes kiképzetésére és neveltetésére fordítassék a varasdi sz. Orsolyáról címzett nőzárkában. Isten áldja mag érette! (R. és N.)

(Hogy Tokajban olcsóbb legyen a gabona) Sp. hitos ügyvéd ur gabona-boltot nyitott; egy zsidó által minden nap a piacon megvétel a gabonát, bolijába téteti, és onnan aztán kedvező szerinti olcsóbban (?) árultatja a szegénységnek. Mondja aztán valaki, hogy Tokajban nincsenek humanus emberek! — 3 akós hordó asszunak 40—120 pft az ára.

(IX. Pius pápa ő szentsége) parancsot adott ki, hogy szükölködő zsidók számára a státusz-pénztárból segélyzések szolgáltatassanak ki. S ez ismét egy újabb szép vonás a derék egyházférő ember-szerető jelleméből.

(Ponsard új dramája „Meraniai Ágnes“) mielőtt előadatott volna, már perre vezetett. Három vagy négy színész nő áhitozik a czimszerep után, s egy Araldi kisasszony, kinek az már átadatott, de ismét elvétel, ezért az Odeon színház igazgatóját törvény elebe idéztette. Az ítélőszék igazságot szolgáltatott részére, s az igazgató köteles az érintett szerepet neki átadni, vagy 50,000 frank kárpótlást fizetni.

A dunatiszai csatorna tárgyában tartott választmányi ülésben fölolvastott jelentések.

Beszédes József válasza a dunatiszai csatornáról külföldi jeles mérnökök által beadott vizsgálati véleményekre. (Folytatás.)

Apróságig czáfolgat t. Klenze ur. Illyen a hidakról észrevétele. Én fenőfa-hidakat, csak olly magasra, hogy a dunatiszai nagy hajók bátran átmehessenek alattok, és az utat bevágva olly szélességre mint a víz szélessége, javasoltam, darabját 1600 pengő forinton. Így megis lehet csinálni, később a jövedelemből lehet pompás hidakat építeni. De hát t. Klenze ur hogy építet föl egy olly vízszekrényt, mellyen 8000 mázsát bíró hajó átmehet, 50,000 pfton? Ez nagyobb kérdés. Könnyen van az állítva és elfogadva, hogy azt mondtam volna, mikép egy malmot 80 köre egész sikerrel hajthat 30 köb-láb (ez irási hiba lehet) víz egy másod perczen, és az esetet elő nem adja. Én 300 köb-lábat a száraz esethez mérve mondtam, mivel tudom, hogy Aradban egy kö-hajtásra 1 öl száraz esetre is kell 5 köb-láb egy másodperc idő alatt egyszerű, de erős malomban. T. Klenze ur keveseli az előcsatornára az általam kitett 1,937,421 pengő forintot, és rögtön 30 pfttel fölrujtatja, de mindezen nagyítással sem elégzik meg, hanem 74,500 pfton főnakad, melly sommat én utócsatra szántam, és hat év alatt 2190 munkanapot számít. Nála ünnep, vasárnap, rossz idő, vagy tél nincs, holott előterjesztett irományimból láthatta, hogy én 32 hetet veszek egy évben munkaidőre; azt is mutatják vele közlött irataim, hogy 74,500 pft. tatarozási munkára van csak téve az utó két évben Pesttől a sz. lászlói pusztáig, és innen ismét más 74,500 pft Szegedig szinte aprólékos kijavításokra, mivel négy első évben, míg a nagy ásás tart, a munkás kéznél lévén a segítő munkálat is az áshoz tartozik. Horváth pedig a B. P. Híradó 1846. május 3kai számában (a mit ide zártam) hitelen kiszámítja az előásat költségét 1,614,400 pengő forintban, tehát én 300,000 pengő forinttal többre tettem.

Azonban jól tudta t. Klenze ur, hogy én 100 öltre két vonással lejtő csatorna kiásatásánál, annak részére, ki a vizerő munkáját el nem fogadná, 10dik szám alatti költségvetésben 3,278,614 pftot számítottam, különben hogyan mondhatná t. Klenze ur, hogy csatornának számításon szerint nem 6, hanem több millióba kerül, tudta tehát a hat millió költségvetést, és így tudta, hogy én a csatornát nem akarom bővegezni a 74,500 pengő forinttal.

Lányi Samu tiszai mappázó igazgató-mérnök, a ki esetmerteimet végig 1840ben authenticálta, a k. épít. igazgatóság részére e tárgyról Szegeden aug. 7én kelt hivatalos jelentésében azt mondja: „hogy a Duna

vizerejének munkáját a pest-szegedi csatornában több zsilipekkel kell mérsékelni.“

Ezen előkészületek után lássuk, miként tőr t. Klenze ur pálczát termem fölött, midőn állítja, hogy legnagyobb ásatu termem, mellynek köb-ölt (csongrádi és szegedi vonal egyenlő munkát kíván) a k. építészeti igazgatóság 12,860,000 öltre, árát pedig 37,700,000 pft-ra, ezt ő kerekesszámmal 50 millió pft-ra teszi, és milly könnyen: azt mondja, hogy mivel a föld homokos, azért a csatornát még mélyebbre kell ásni két lábbal végig, és szélesobbre 4 lábbal, szinte végig, ekkor két láb vastag téglaport és mésztapaszsztal a vizen fölül 4 lábra a vízmosással meg kell fenéket, oldalát a csatornának borítani. Ez kerül 500,000 pftba. De még ez sem elegendő elővigyázat, előtte még szükséges az előreláthatlan esetekre 7,000,000 pftot tenni. E két rovatot lehuzván az 50 millióból, marad 42,500,000 pft.

De ez őt meg nem tartóztatja az ellenmondástól, midőn alább javasol egy 8000 mázsát bíró hajókkal járható csatornát 14,167,998 pftal végrehajthatót, mellynél azonban nevezetes mellék költséget számít, ugymint: fenék- és oldaltapasztékra vízben 1,073,125 pft; vizen fölül oldal-gyepelésre és utra oldalra 591,700 pft; előreláthatlan esetekre 2,130,000 pft; összesen 3,794,825 pftot. Mivel a földfuratásból már most tudjuk, hogy ama fenék- és oldal-tapaszték, gyöpölés és utcsinálás nem kívántatik, ezek árát lehuzván, marad t. Klenze ur nagyszerű csatornájára 9,372,173 pft. Ezt köszönettel elfogadhatná a társaság, ha azt nem mondaná, hogy az ő költségvetései ingadoznak három négy annyi summa között, mint előadók. A bajor Lajos-csatorna két nagy kára (mit a hírlapokból, de Klenze ur után is tudunk, lásd Pechmann 1846ki munkáját), ugymint nagy töltés; mivel szikföldből készített összeomlása és táptavainak felhőszakadás általi romboltatása mellett is az első költségvetést még egyszer annyiban sem haladta fölül, pompásan építetve. Azon föltétel alatt tehát, ha a kiszáritás, öntözés, hajóvédelt hajózás és malmok előnyeiről lemond a társaság (pedig t. Klenze ur 5 millió mázsára számítja fölfelé, 4 millió mázsára lefelé a csatornán szállítandó árumennyiséget egy évben, valamint az itt lehető vizamalmok egy évi örletését 6 millió pozsonyi mérőre teszi ellenmondás nélkül, és mind e mellett) javasol egy felerejű vasutat 6 millió pengő forintért, azaz löörre, a központi egész vasut mellett. T. Klenze urnak ennyi czáfolathalmaza után csakugyan mást várhattunk. Hol van itt a költségvetés kiegyenlítése? melly a külföldi vizsgálat fő czélja volt. A pest-szegedi csatorna víze gépek hajtására ad 2000 lööröt, ha a víznek 100 öltre 3 vonal eset adatik. Ezen hazai nagy kincsért, ennek valódi fölfogása szerint méltán hazatűni lelkesedéssel szólal föl Gáty ur, midőn a Jelenkor föntebbi számában így ír: „Ha a csatornának 1/2 hüvelyk esés adatik 100 öltre, ekkor léssen a folyam sebessége egy másodperc alatt 1 láb, mi már a hajózást akadályozni nem fogja, s így 6 ezer mázsával terhelt hajót 9 1/2 löörre fogja a víz ellen vontathatni. A vízmennyiség leend 720 köb-láb. Ezen vízmennyiség nemcsak a Dunában, hanem a Tiszában is érezhető leend.

Miután pedig illy intézkedés mellett minden zsilipek zúgónál malmokat építhetni, egy malomköre 25 pozsonyi mérő gabonát vevőn föl örletmennyiségül, 24 óra alatt szítára, — a zúgók száraz fejein sok szép malmot vagy víz által hajtandó gépeket hozhatni létre, és pedig az elszívárgásra, zsilipezésre, s a homokföld elvívására és kigőzölgésre perczenként 100 köb-lábat vevőn föl, marad kerekék forgatására 620 köbláb víz: egyegy szekrényes zúgóra 5 láb száraz fejet számítván, a most irtt vízmennyiség forgásba tehet 77 1/2 malomkövet, vagy e helyettakármiaemü gépeket. Egy malomkövet 2 löörre vevőn, léssen egy zsiliplnél használható 155 löör. És ha 10 illy szekrényes zúgó épüld, léssen a rendelkezhető erő nagysága 1550 löörre legalább is, mellyel a pest-szegedi csatorna kínálkozik, pedig ollyannal, hol som hosszú árkok nem kívántatnak, mint patak-malmoknál, sem áradástól, sem holt víztől, apálytól, vagy épen kiszáradástól nem félthetni, és így a gyári munka, a munkások és tulajdonosok kárára sem télen sem nyáron meg nem szakad, mert ha befagy is a csatorna, a malmot mégis foroghatóvá tehetni. Meltassák eztfigyelemre hazám nagyjai s tohetősei: valjon illy czélirányosan épült malmokban nem készülhetne-e a legszebb hánsági liszt, világkereskedésre használható? Megbecsülhetlen ajándoka a jöltévo természetnek hazánkban, hogy a Tisza mélyebben fekszik a Dunánál, és mégis e két folyamat nem magas bérczek vagy ha-

vasok választják el egymástól, hanem csekély emelkedésű síkság. Ennek következtében a Dunát a Tiszába erőszto, folyózdátalkotva, majd megmérhetlen erőhez juthatni. Ezen roppant erőnek hasznát venni nem tudni vagy nem akarni, nem csekély foka lenne a butaságnak, vagy indolentiának. Pedig ha megtekintjük síkföldű hazánk több vizeit, látni fogjuk, hogy megmérhetlen kincs rejlik ezekben mind mechanikai erő, mind gazdaság tekintetében. Mert a folyók különbféle lejtzine a róna földön nemcsak malmot s más erőműveket, hanem rét- és földöntözést is csekély költség után lehetővé teszen. Illy természeti ajándokok mellett tehát a pestmegyei s kis-kunsági stöbb dunatiszaközi homokbuczkák nemcsak haszontalanul, hanem jobb földek elrontásával is mindig károsan működjenek? mikor a Dunának legfőbb vizei jóval magasabban állnak, mint az irtt homokföldök szine és területe.“

Gáty ur szerint tehát egy 78 kövő malom egy nap öröl 1950 pozsonyi mérő gabonát, az örletési időt egy évbe 300 napra téve, öröl egy illy malom 585,000 pozsonyi mérőt, a tiz malom 5,850,000 p. m. Ámbár Gáty ur kevésre tette a 25 pozsonyi mérő napi örletést egy köre, mégis ezen somma tizede ad tiszta jövedelmül 585,000 pozs. mérőt, mivel a szítapénz fedezi a kezelési és éptartási költséget, ugy véve, mintha a társaság a közönségnek öröltetne. Ha pedig a társaság gabonáját öröndi, azon számítás még kedvezőbb. Arad-butyni és a pozsonyi vízi malmok építésköltsége szerint itélve, bele kerül egy illy 80 kövő vizimalom 640,000 pftba. Illyen lenne 4, ugymint: Szeged városban, Dorozsmán alul és felül, és Majsá-kistelek közt. T. Klenze ur ezen haszonról is lemondani akar löörre vasutért. Ezeknek összes esetök nagyobb mint ama 10 malomé.

(Folytatatik.)

K Ü L F Ö L D.

Franciaország. Páris, dec. 1. A király tegnapelőtt Marbot tábornok s Merilhon paireket, nemkülönb Thiers követet fogadta magánál.

A tunisi bey Ramigues tábornoktól kísérve tegnap a versaillesi muzeumot látogató meg; a versaillesi maire-nek 10,000 frankot adott át, a szegények között kiosztandó.

Guizot a tunisi bey tiszteletére hangversenyt szándékozik rendezni; azt beszélük, hogy a diplomata testület több tagja vonakodik abban részt venni, nevezetesen az angol s ausztriai követek, minthogy kormányaik a tunisi beyt, mint uralkodó herceget el nem ismerik, milly minőségben ő Párisban fogadtattott. — Mint hallatszik, a bey Angliabai utjával is föl hagyott, mivel Normanby lord azon kérdésre: miként fog a tunisi bey a britt kormány által fogadtatni? világosan kimondá: miszerint a tunisi bey a britt kormány által mindig a porta alattvalójának tekintett s így máskép az által nem is fogadtathatik. A beynek itteni fogadtatása s kitüntetése a török követet majd arra bírá, hogy uti-levelet váltson; Guizot mindazonáltal a porta képviselőjét rábeszélte, hogy előlegesen elég leend szóvali óvást tennie s a további mihez tartási parancsokat Konstantinápolyból várja be. A francia udvar hízolg magának, hogy azon nyilatkozatok, mellyeket de Bourqueney báró a tunisi bey fogadtatásáról a portának tenni fog, a divan bosszus kedvtelenségét lecsilapítandják. Ez okból a tunisi bey s az idegen hatalmasságok képviselői között semmi kölcsönös udvariasság nem történt. St. Clouban a nov. 23ki színházi előadásba az egész diplomatikai testület meg vala hiva, kivéven a tunisi beyt. Azért három estével később az ottani operaelőadásba a bey kíséretével együtt megjelent, hova a diplomata testület szantszándékkal meg nem hivatott. Mindazonáltal, minthogy a bey az idegen képviselőket látni ohajtá, Guizot elhatározá legközelebbi pénteken a bey tiszteletére egy fényes esteli társaságot gyűjteni össze, hol mindenki fekete frakban fog megjelenni, s így talán az idegen követek is eljövendnek.

N. Britannia. London, dec. 1. A „Times“nek Liverpoolból nov. 28ról következőleg irnak: „Azon tudósítást vettük, hogy kormányunk, összhangzásban a francia cabinettel, Hoodnak a platai viszongásokat illető javalatait elfogadja. Annál fogva az argentinai köztársaság s a Banda Biental közti béke gyors helyroállítása legközelebb várható.“

Clare, Tipperary s Limerick grófságokból még folyvást erőszakoskodásokról s mindennemű kihágásokról hírek érkeznek. Nemrégiben Walton Clare grófság egyik földbirtokosára, lakához közel, nő-ruhába átöltözött három gazember által gyilkos kísér-

let tétetett. Egy közlök puskát szegezett mellére, s midőn Walton a fegyverhez kapott, — hogy azt kezéből kirántsa, egy második által földre terített s a puská ágyával fején több súlyos sebet nyert. Ezzel eltávoznának s magán kívül földre rogyottan ott hagyták. A gazemberek egyike eltávoztakor ezt mondta: „Vedd ezt, s odahaza tartsd meg gabonádat.” Walton ez évben még egy szom buzát sem küldött piacra; tehát ezen nyilatkozat egyedül egy kocsi gabonára vonatkozhatik, melyet ugyan az nap a szombára segélybizottmányhoz szállított. Midőn a gazemberek Walton-t odahagyják, mintegy 150 lépésnyire a dolgozóhivatal által foglalatoskodtatott 40 egyénnel találkoztak, ezekre rivalgva: vágjátok le, löpuskájukat a tömegre sütve s azokat ismét megtöltve tovább mentek a nélkül, hogy valaki föltartoztatni hátkodott volna őket.

St. Aulaire francia követ ma érkezett meg. — A Krakó föltti polemia még egész szenvedéllyel folytatatik, s a longyel menekültek által nov. 29én Varsó föllázadásának évnapja megülett. — A „Times” új híreket közöl Tahitiből, melyek a francziákról kedvezőleg épen nem hangzanak.

Olaszország. Róma, nov. 26. A vaspályakérdés jelenleg komolyan foglalatoskodtatja a közönséget s naponként új meg új tervek merülnek föl. Úgy látszik, minden vasutak között a Civitavechiából ide vezető vonal még legelőbb fog létesülni. Az e czölből összeállt társaság e vonalt ügy- s szakértő férfiak által fölveteti. Kevesebb a remény egy innen Porto d'Aurioba vezető pályához. — Nápolyból azon hírt vettük, miszerint a kormány egy összeküvés nyomára jött, s annak számos részeseit Calabriában elfogatták. — Az orosz császár itt létekor S. Pietro in Vincoli egyház sekrestyéjében ő felségének egy kép fölötté megtetszett. A kolostor papsága nagy örömet vélvén az által a császárnak tenni, a képet ajándokul a császár lakára küldé. A császár szívesen fogadta a képet, s viszon-ajándokul egy vert aranyból készített, briliántokkal s más drágakövekkel ékesített szentségtartót küldött Sz. Pétervárról az itteni orosz követséghez ama kolostor számára.

Svéd- s Norvégország. A „Hamburgi Börsenhalle” Stockholmból nov. 27ről e sorokat írja: „Miserencsére a király ellen egy tökéletesen meghiúsult gyilkosmerénylet követtetett el. A bűnös egy egyén, ki olly föltűnő toladokással sürgette a királynál bejelen-

tését, miszerint az akkor épen szolgálatot tevő Poyren báró az embert jobban szomügyre véve, nála egy pisztolyt fedezett föl s azt töle elvőve, mire ez egy másikat vont elő s Poyrenra süté. Ezen zaj által számosan összefutottak s a vótkezt azonnal elfogák. Ugyan ez már ez előtt egy betegápoló intézetben örültnek nyilvánított s mint meggyógyult elbocsátatott. A báró megsebesítéséről bizonyost még nem tudni.”

TÁRSULATOK ÉS INTÉZETEK.

Hivatalos hirdetmény és kérelem a vukovári-fiumei vasut ügyében. (Vége.)

Ezek a közgyűlésnek a dolog jelen stadiumára vonatkozó határozatai, melyeknek folytában ezennel szerencsénk van a magyar közönséget tisztelettel értesíteni, hogy az oct. 10kén kibocsátott program alapján az aláírás még folyvást nyitva áll. Minélfogva következő kérelmeket intézünk vállalatunk barátaihoz:

1) A kik szívesek voltak aláírasi ivatek vállalni, méltóztassanak azokat megtartani, s az aláírások gyűjtését szíves tisztelettel kikért buzgalommal erélyesen folytatni.

2) A kik aláírasi ivatek már beküldötték, de még a gyűjtést folytatni kívánának, méltóztassanak az alulrt képviselőt értesíteni, miszerint az aláírasi ivatek hozzájuk visszaküldethessenek.

3) A kik pedig a fölszólítottakon kívül vállalatunk iránti rokonszenvükkel fogva az aláírás-gyűjtés fáradaimait elvállalni akarnák, méltóztassanak szintugy az alulrt képviselőt tudósítani, miszerint aláírasi ivatekkel ellátathassanak.

4) Aláírások mint eddig, ugy ezentul is, levelezés útján is elfogadtatnak.

5) Vállalatunk minden barátaitisztelettel kéretnek, hogy a közgyűlés fönt elősorolt határozatai Sdk pontjának minél előbbi sikeresítése tekintetéből aláírasiukat a lehetség siettetni méltóztassanak.

6) Az ivartók kéretnek, hogy a mikor gyűjtéseket bevégtetnek tekintendik, az aláírasi ivatek azonnal beküldeni szíveskedjenek; folyó év végeig pedig azon ivartóktól is minden esetre tudósítást kérünk az időközbeni aláírásokról, kik a gyűjtést még új éven tul is folytatni, s e végett az aláírasi ivatek megtartani kívánandják.

A mi végre a befizetéseket illeti, következőket van szerencsénk a választmány határozatából közhírré tenni.

1) Azon aláírókra nézve, kik aláírasiuk első felét, vagy is az igénybe vehető részvényöke 1/4 pentjét már befizették, a második hasonló félrészt befizetése határidejüül jövő 1847ki mártius egész hónap tüzetik ki.

2) Melly befizetés alkalmával az első 1/4 oról kiadott ideiglenes jegyek ujjakkal fognak becsérletetni, s ezen új ideiglenes jegyek alulrt elnök gróf Batthyány Kázmér, nemkülönbön Ullmann Móricz vagy Valero Antal választmányi tagok, és a pénzkezeléssel továbbá is megbizott magyar keresk. társaság pénztárnoka Jankó Vince urak aláírasi alatt fognak kiadni.

3) Az új aláírókra nézve az előmunkálati költségekre alulrt

özvegek első felének befizetésére szintugy 1847ki márt. hava tüzetik ki határidöül.

4) A befizetések azonban hamarabb is akármikor elfogadtatnak, s az ujjab aláírók közöl kinek-kinek szabadságában áll, az alulrt öszveget nem fél részben, hanem egyszerre egészen is befizetni.

5) A befizetések itt helyben Pesten a magyar keresk. társaság hivatalában (Feldunator Coburg-ház) törtéhetnek, de a részvényesek könnyebbségére intézkedések fognak tétetni, hogy a befizetések a vidékenkint kijelölendő helyeken is megtéthessenek. Azonban kellő biztosság tekintetéből a vidékekre csak az aláírásokrol vett vagy veendő tudósítások nyomán, bizonyos nevekre, s azok által alulrt öszvegekre szóló, tökéletesen betöltött ideiglenes részvény-jegyek fognak elküldeteni; az aláírók hírlapilag tudósítatni, hogy részvény-jegyeik átvétele mellett a befizetéseket vidékükon, hol és kinél tehetik meg.

6) Miszerint tehát ezen részvényjegyek az aláírók kívánságai szerint álltathassanak ki, azon t. cz. aláírók, kik egész alulrt öszvegiükröl nem egy, hanem kisebb öszvegekre szóló több részvényjegyet kívánnának kivenni, tisztelettel kéretnek, méltóztassanak kívánságukat vagy aláírás alkalmával az illető ivartónak, vagy pedig bérmentes levél által alulrt képviselőnek, valamint szinte azt is bejelenteni: fél fél részben, vagy pedig egyszerre kívánják e a befizetést megtenni? miszerint az ideiglenes jegyek ahhoz képest 1/4 vagy 1/2 o/re álltathassanak ki.

A nov. 15kei közgyűlés minden tetteiben azon férfias határozottság által vezéreltetett, mely a czélnak nagyságtól áthatva, erélyes bizalommal onerejére támaszkodik. Ezen önerönkbe vetett bizalom és annak megfelelő cselekvés a nemzeti nagyság legbiztosabb talpköve — Az előmunkálatok Vukovártól Károlyvárosig már eszközölsébe vétetvék, azoknak nyomán a végengedélyezés s építés körül nem lesznek elmulasztva a körülmények szerint szükséges lépések. Hogy a munka csak félig végtet ne legyen: hogy tengerrel közlekedésünk egészen a magyar tengerpartig szakadatlanul tétethessék, s mind azon nagy országos érdekek, miknek biztositása vállalatunkhoz csatlakozik, valósittassanak, ez a közönség tevékeny részvététől függ. — A jövő országgyűlésig rövid az idő, s mivel rövid, sokszorosan becses; a további előmunkálatok a közönség csatlakozásától föltetelevék. Szabad legyen reménylenünk, hogy az aláírások gyors folyama által mi hamarabb azon kelemes helyzetbe jövedünk, miszerint megjelentethetnk, hogy a nagyszerü vállalat java és dicsősége a nemzetnek biztositva van. — Kelt Pesten, nov. 26kán 1846.

A vukovári-fiumei vasutra egyesült társaság nevében Gr. Batthyány Kázmér, Kossuth Lajos, elnök. képviselő.

Lipthay Sándor vezetése mellett szerkeszti Illusz Oláh János

Nyolczadik számadás-befejezése a cs. kir. szabadalmazott Riunione Adriatica di Sicurtà (adriai biztosító-egyesület nek) Triestben.

Ezen társaság folyó évi october 29én tartott közgyűlésében a nyolczadik számadási év vállalatáról, t. i. 1845dik évi július 1jétől 1846dikéi június 30dikáig, következő számadás-befejezés terjesztett elő.

Dij-átvitel a hetedik számadási évről	801,700	fit	—	kr.
Osszes díj-bevétel a nyolczadik számadási évben	1,122,871	„	54	„
Eredménye a tőkék forgalmának	22,787	„	30	„
	1,947,539	„	24	„

mellyből kifizetett károk, viszbiztositások és igazgatási költségek fejében levonandó	1,018,885	„	3	„
	tehat még marad	898,474	„	21

Ezen öszvegből továbbá levonandó:				
A díj-bevétel még ki nem telt biztositásokért	857,450	„	—	„
20 száztóli a tartalék tőkeért	9,540	„	24	„
	866,990	„	24	„

Es így tiszta haszonul 31,483 „ 57 „ tünik ki, melly öszveg a június végeig kiadott részvények között fölözta, minden egyes részvényre 15 fit 45 kr. esik osztalékul, melly osztályöszveg egy a triesti középponti pénztárnál, mint szinte a főügyviselőségnél Pesten, Weisz B. és társánál fölvehető.

A különös tartaléktöke állapota.

A tartalék-töke a hetedik számadási év végével telt	100,829	fit	38	kr.
és növekszik most a reá fizetett kamatok	4,033	„	10	„
eladott részvényeken nyert fölpenz	5,095	„	—	„
és a fönebbi hasznóböli visszatartás által	9,540	„	21	„

Ovás és figyelmeztetés.

N. Pestmegye rendei értesítést nyervén, hogy a fenséges nádori család arczképét tartalmazó réznyomat olly állürgy alatt árultatik, mintha annak tiszta jövedelme Pestmegye rabdolgoztató házára szándékoltának fordittatni: óvás és figyelmeztetésül kijelentem, s közhírré tétetni határozta: miszerint olly megbizást senkinek nem adtak, s adniok szükség nem volt, mert dolgoztató házuk koránt sincs olly helyzetben, hogy hason zaklatásokra kellene szorulniok. S a ki illy ürgyöt használt a képarulásnál, az, visszaélést követett el, s e részben a szükséges vizsgálat meg is rendeltetett. Kelt Pesten de-

cember 10kén 1846. — A tisztelt megye rendeinek megbizásából Nyáry Pál m. alispán. (2—2)

Jóság hasznobérbe adása.

Váczhoz két órára eső, egy tágas, és mind kényelemre, mind pedig izlésre jeles lakó-házzal s más gazdaságos épületekkel, valamint nemesített marhával ellátott szép mennyiségü s jóféle minőségü földékből, rétekből, szőlőkből és erdőkből álló jóság hasznobérbe kiadandó. Bővebben értekezhetni róla e lapok szerkesztőségénél.

ezek szerint a különös tartaléktöke 1846dik évi június 30kán tett	119,498	fit	12	kr.
ide nem számítva a fönebb említett díj-tartalékok, melly teszen	857,450	„	—	„
	Triestben october 29-kén 1846.			

Midőn az alulrt főügyviselőség szerencsésének tartja, a fönebbi számadás-befejezést szokás szerint nyilvánosítani; egyszersmond szabadságot vesz magának ezen alkalmat használna, a neki juttatott biztositási megbizásokért hállját kinyilatkoztatni, s azok kegyes folytatását továbbra is kikérni, mit annál is inkább hátkodik reményleni, mivel mindig iparkodott, s folyvást iparkodandik, minden méltányos követeléseknek eleget tenni, s mivel a fönebbi számadás eredményei eléggé képesítvék azon bizodalmat igazolni s azt még jobban szilárdítani, mellyel ezen biztositási egyesület eddigelé is már megtiszteltetett; mert, ha már ezen számadásból csak egy kis nyeresége tünik is ki a társaságnak, ez annál tisztességesnek mutatkozik a társaságra, s annál kielégítőbbnek at cz. biztositást-keresökre nézve, kik a Riunione-t hozzájárulásukkal szerencsésítették; mivel az 1,122,871 fra hágott, tehát a mult évihez képest 160,000 frttal növekedett díj-bevétel, — melly még tetemesen magasabbra emelkedhetett volna, ha a minden szilárdíthetü társaságnak saját elővigyázati alapszabályai, a biztositási fölvételek iránt némi korlátozásokat köteleltségüül nem tesznek, — szem elé tüntetü: miként a Riunione, kiterjedésre s bizodalomra néve ujjal nyert, s miután nem tekintve a rendkívüli károk, mellyeket ezen évben kifizetett, s mellyek 1948 biztositó félnek megtérített 767,397 fra terjedtek (miből csupán Magyarországra 163,035 fit és 31 kr esett) tehát 516 biztositó félnél 200,290 frtal többet tettek mint a mult évben, mi mellett azonban közhasznu hatályosságát mindig föntartotta, mégis tartalék-tőkéjét 74,418 forinttal nagyobbítván, a már eddig is virágzó pénzügyi állapotát még jobban szilárdította; és a Riunione azon alapelve, miszerint a károk még gyorsabb s méltányosb beszámolásból fölülmaradt díj-bevételből föleg a tartaléktöke növesztéséről gondoskodik, mi által kezdességi tőkéji, betudva az évi díjakat és kamatok bevételét, jelenleg négy millió forintot jóval fölülhaladják, jogosítja leginkább a t. cz. biztositást-keresöök bizodalmat igényelve, azt mindig igazolhatni, hogy a társaság eddig folytatott munkálkodása, minden ügyviselönlél, és különösen az alulrtnál is változatlanul fog megmaradni, melly magát a biztositási ügyek szorgalmazása tekintetéből ezennel ismételve ajánlja. Pesten novemberben, 1846.

A magyar-s erdélyországi főügyviselőség Weisz B. és társ.

A biztositási iroda a nagyhid-utczai 678 számú Weisz-féle ház 1so emeletében létezik. (1—2)

Váltótörvényszéki Idézés.

Czeecz Antal és Gergelyffy Gergely Erdélyben Désen lakó alpereseknek, az ellenök Mandl Joakim által 1200 pftos váltó iránt indított ügybeni idéztetésük iránt, az illető hatóságtól, az ez iránt kitüzve volt időig válasz nem érkezvén, a nevezettek az említett ügynek tárgyalása végett jövő 1847-dik évi január 5dik napján reggeli 9 órakor e váltótörvényszék előtti megjelenésre ezennel idéztetnek. Kelt Pesten a kir. e. b. váltótörvényszék 1846. december 7kén tartott üléséből. (2—3)